

***SPRAWOZDANIE ZARZĄDU z DZIAŁALNOŚCI
KUJAWSKIEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO
w Aleksandrowie Kujawskim***

w okresie od 01.01.2016r roku do 31.12.2016 roku

I. STAN PRAWNY I WŁADZE BANKU

1. Podstawa prawna działania

Kujawski Bank Spółdzielczy w Aleksandrowie Kujawskim działa w oparciu o Prawo spółdzielcze, Prawo bankowe, Ustawę o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

2. Dane ogólne o Banku

Pełna nazwa Banku : KUJAWSKI BANK SPÓŁDZILCZY W ALEKSANDROWIE KUJAWSKIM

Adres siedziby: ul. Chopina 3 , 87-700 Aleksandrów Kujawski

Bank powstał w 1909 r

Bank został wpisany do rejestru sądowego dnia 26.07.2001 roku przez Sąd Rejonowy w Toruniu, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000031149 Ostatniego wpisu dokonano dnia 10.02.2017r

Bank posiada nr statystyczny REGON 000494574

Przedmiotem działalności Banku według PKD jest:

- pozostała działalność bankowa
- pozostałe pośrednictwo pieniężne

Zgodnie ze Statutem Bank działa na terenie województwa kujawsko-pomorskiego .

Posiadane jednostki organizacyjne Banku (oddziały):

- **Centrala KBS z/s** w Aleksandrowie Kujawskim
- **Oddział KBS w Aleksandrowie Kujawskim** i podległą mu Filia w Wagańcu , Filia w Ciechocinku, P-kas. w Służewie i P-kas. w Aleksandrowie Kuj. P-kas. W Raciążku , P-kas w Nieszawie (do dnia 29.04.2016r)
- **Oddział KBS w Bądkowie** i podległą mu Filia w Zakrzewie ,Filia w Osiecinach , Filia w Dąbrowie Biskupiej
- **Oddział KBS w Czernikowie** i podległą mu Filia w Toruniu
- **Oddział KBS w Kikole** i podległą mu Filia w Lipnie, P-kas. w Lipnie ,Filia w Chrostkowie (do dnia 31.08.2016r.)

Kujawski Bank Spółdzielczy w Aleksandrowie Kujawskim nie posiada oddziałów/filii zagranicą .

3. Władze Banku

ZARZĄD

W okresie od 01.01.2016r roku do 31.12.2016 roku Zarząd pracował w składzie:

- Józef Szmelter	- Prezes Zarządu
- Ewa Dulczewska	- Wiceprezes Zarządu
- Paweł Błachowicz	- Wiceprezes Zarządu

Zmiany w składzie Zarządu: nie było

W ciągu 2016 roku odbyło się 80 protokołowanych posiedzeń, na których podjęto 172 uchwały. Najważniejsze tematy poruszane na posiedzeniach Zarządu dotyczyły:

- podejmowania decyzji kredytowych ,
- analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku oraz realizacji planu finansowego,
- oceny stopnia realizacji Strategii Banku,
- analizy raportów w zakresie ponoszonego ryzyka wraz z ich oceną,
- analizy efektywności funkcjonowania jednostek Banku i oceny produktów promocyjnych ,
- analizy kredytów w sytuacji nieregularnej oraz wyników prowadzonych windykacji ,
- oceny działalności systemu kontroli wewnętrznej i działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości ,
- podejmowania uchwał dotyczących bieżącej działalności Banku, wprowadzających nowe regulacje i zmiany w dotychczasowych procedurach oraz regulujących w zakresie zarządzania ryzykiem bankowym ,
- spraw związanych z przejściem Banku na nowy system bankowy Def3000 ,
- bieżących spraw pracowniczych .

RADA NADZORCZA

Rada Nadzorcza Banku w okresie od 01.01.2016 roku do 31.12.2016 roku działała w następującym składzie:

- Jerzy Szczupakowski	- Przewodniczący Rady
- Jacek Sadowski	-Z-ca Przewodniczącego Rady
- Krzysztof Sobczak	- Sekretarz Rady
- Grzegorz Buze	- członek Rady
- Grzegorz Chojnicki	- członek Rady
- Czesław Czarnecki	- członek Rady
- Władysław Czyżewski	- członek Rady
- Zdzisław Dzioba	- członek Rady
- Mirosław Gan	- członek Rady
- Robert Rewers	- członek Rady
- Zdzisław Sobieraj	- członek Rady
- Marian Tkaczyk	- członek Rady

Posiedzenia Rady Nadzorczej Banku odbywały się zgodnie z przyjętym planem pracy Rady. W ciągu roku 2016 odbyło się 11 protokołowanych posiedzeń Rady , na których podjęto 45 uchwał . Prezydium Rady obradowało na 9 posiedzeniach .

Do najważniejszych spraw poruszanych na posiedzeniach należało :

- bieżące zapoznawanie się z informacjami miesięcznymi na temat sytuacji ekonomiczno-finansowej banku ,
- ocena w okresach kwartalnych stopnia realizacji planu finansowego
- ocena sprawozdań z działalności kontroli wewnętrznej , jej wyników oraz zapoznawanie się z działaniami podejmowanymi w celu usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli ,
- analiza i ocena okresowa informacji o kredytach zagrożonych , skuteczności prowadzonej windykacji oraz wysokości udzielonych kredytów z podziałem na strukturę podmiotową i przedmiotową
- dokonywanie oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka na jakie bank jest narażony .
- ocena stopnia realizacji Strategii Banku - poszczególnych jej obszarów
- zatwierdzanie regulacji leżących w kompetencji Rady Nadzorczej ,

ZEBRANIE PRZEDSTAWICIELI

W 2016 roku Zebranie Przedstawicieli odbyło się w dniu 28 kwietnia . Wzięło w nim udział 38 osób spośród 45 Delegatów wybranych na Zebraniach Grup Członkowskich.

W trakcie ZP podjęto następujące uchwały w sprawie :

- przyjęcia Regulaminu obrad Zebrania Przedstawicieli KBS
- przyjęcia Protokołu ZP z dn. 24.09.2015r
- zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Banku za 2015r
- zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2015r
- udzielenia absolutorium członkom Zarządu za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015r
- podziału nadwyżki bilansowej za 2015r
- uchwalenia najwyższej sumy zobowiązań jaka Bank może zaciągnąć w 2016r
- zatwierdzenia sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej za 2015r
- oceny polityki wynagrodzeń za rok obrotowy 2015
- oceny kolejalnej Rady Nadzorczej KBS za rok obrotowy 2015
- zatwierdzenia kierunków działalności KBS na 2016r,
- zatwierdzenia „Polityki wynagrodzeń członków organu nadzorującego w Kujawskim Banku Spółdzielczym w Aleksandrowie Kujawskim ”

4. Dane o strukturze organizacyjnej

Podstawową strukturę organizacyjną Banku tworzą jednostki i komórki organizacyjne .

Jednostkami organizacyjnymi Banku są :

- Centrala
- Oddziały
- Filie

*Sprawozdanie Zarządu z działalności Kujawskiego Banku Spółdzielczego
w Aleksandrowie Kujawskim
w okresie od 01.01.2016 roku do 31.12.2016 roku*

- Punkty Kasowe

Komórkami organizacyjnymi są : Zespoły , Stanowiska

W strukturze organizacyjnej Banku określone są stanowiska sprawujące funkcje :

- Administrator Bezpieczeństwa Informacji (ABI)
- Administrator Systemów Informatycznych (ASI)

W Banku jako organy opiniodawczo-doradcze działają :

- Komitet Kredytowy
- Komitet Zarządzania Ryzykiem .

Oddziały, Filie i Punkty kasowe są jednostkami o charakterze handlowym. Centrala Banku realizuje kluczowe dla całości Banku zadania merytoryczne i organizacyjne oraz nadzoruje ich wykonanie w stosunku do pozostałych jednostek organizacyjnych Banku .

Działalność banku organizowana jest w trzech pionach :

- Pion organizacji i nadzoru podlegający Prezesowi Zarządu
- Pion finansowy podlegający Wiceprezesowi ds. finansowych
- Pion handlowy podlegający Wiceprezesowi ds. handlowych .

Zmiany w strukturze organizacyjnej banku wprowadzone w 2016 r.

W rozwiązaniach organizacyjnych przyjęto zasadę , iż nadzór nad zarządzaniem ryzykiem istotnym w Banku , zgodnie z nowymi przepisami art.20a Prawa bankowego powierzono Prezesowi Zarządu (Zespół ds. analiz ryzyka przesunięto z pionu finansowego do pionu organizacji i nadzoru , który podlega pod Prezesa Zarządu) .

W strukturze organizacyjnej dokonano połączenia niektórych komórek organizacyjnych oraz odwzorowania kompetencji poszczególnych jednostek w tekście regulaminu organizacyjnego:

- w pionie organizacji i nadzoru podległym Prezesowi Zarządu połączono Stanowisko ds. zgodności z kontrolą wewnętrzną,
- połączono stanowisko ds. monitoringu z komórką restrukturyzacji i windykacji ,
- w pionie finansowym połączono zadania dwóch Zespołów (Zespołu finansowo-księgowego i Zespołu sprawozdawczości) i utworzono jeden Zespół księgowości , rozliczeń i sprawozdawczości .

Osoba pełniąca funkcję ABI , w zakresie wykonywania funkcji ABI podlega pod Zarząd banku . W Regulaminie Organizacyjnym przyjęto , że funkcję ABI pełni Główny Księgowy .

W treści Regulaminu organizacyjnego dokonano uaktualnienia zadań realizowanych przez poszczególne jednostki i komórki organizacyjne Banku .

Przyjęte rozwiązania organizacyjne zapewniają pełne rozdzielenie sprzedaży od akceptacji , monitorowania i kontroli ryzyka (zadania sprzedażowe wykonują Oddziały , pozostałe zadania realizują komórki Centrali) .

Sposób zarządzania Oddziałami :

Zarządzanie Oddziałami odbywa się przez cykliczne narady szkoleniowo-robocze organizowane dla Dyrektorów oddziałów lub grup pracowników wykonujących dane zadanie .

Bieżący przepływ informacji odbywa się drogą telefoniczną lub pocztą elektroniczną poprzez przekazywanie uchwał , zaleceń , wytycznych oraz innych informacji do Dyrektorów Oddziałów lub wskazanych pracowników , przez członka Zarządu i Głównego Księgowego . Bezpośredni nadzór nad działalnością Oddziałów sprawuje Wiceprezes Zarządu ds. handlowych .

5. Przepisy prawa

Do podstawowych przepisów prawa , których przestrzega Kujawski Bank Spółdzielczy w swojej działalności należą :

- Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych ,
- Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych ,
- Ustawa o rachunkowości ,
- Ustawa Prawo bankowe i Prawo Spółdzielcze ,
- Ustawa o funkcjonowaniu banków spółdzielczych , ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

Wszystkie oprogramowania , z których korzysta bank posiadają licencje .

6. Dane dotyczące przyjętych norm (zasad) postępowania

W Banku stosowane są następujące normy (zasady) lub inne wewnętrzne kodeksy (regulaminy) postępowania :

- Regulamin organizacyjny KBS
- Regulamin pracy KBS
- Standardy dotyczące wybranych elementów kształtowania tożsamości firmy w KBS
- Polityka Ładu Korporacyjnego w KBS
- Wewnętrzna Procedura Antymobingowa w KBS
- Zasady dobrych praktyk Banku .

II. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI BANKU (rynek, produkty, umowy)

1. Otoczenie makroekonomiczne

1.1. Opis sytuacji gospodarczej w Polsce

Główną przyczyną spowolnienia tempa wzrostu PKB jest zahamowanie aktywności inwestycyjnej. Przyczynę tego zjawiska stanowi podwyższona niepewność przedsiębiorców, odnosząca się do perspektyw działalności. Niezadowolający jest też stan i tempo poprawy wdrażania funduszy unijnych z nowej perspektywy. Zgodnie z informacją o kondycji finansowej sektora przedsiębiorstw, w III kwartale 2016 r. odnotowano jedynie nieznaczne zwiększenie nakładów inwestycyjnych w gospodarce. Na początku października 2016r. prognozę tempa

wzrostu PKB w Polsce obniżył Bank Światowy. Według analityków banku, w 2016 r. wyniesie ono 3,2%. W latach 2017 i 2018 tempo wzrostu PKB może wynieść odpowiednio 3,4% i 3,5%.

Głównym filarem wzrostu PKB będzie rosnąca konsumpcja indywidualna, jednak wpływ programu „Rodzina 500+” będzie słabszy, niż można było tego oczekiwać. Efekty programu nie wystarczą do silnego pobudzenia koniunktury, ponieważ część wydatków zostanie przeznaczona na zakup dóbr importowanych. Zmalaże też znaczenie inwestycji, które osłabną wskutek zakończenia wydatkowania środków unijnych z poprzedniej perspektywy i bardzo powolnego wydatkowania środków z perspektywy bieżącej. Wkład eksportu netto do wzrostu produktu krajowego brutto będzie co najwyżej nieznacznie pozytywny.

W okresie I-IX 2016 r. sytuacja sektora bankowego pozostawała stabilna, czemu sprzyjało utrzymujące się ożywienie gospodarki oraz środowisko rekordowo niskich stóp procentowych.

W okresie I-IX 2016r odnotowano dalsze wzmocnienie bazy kapitałowej (fundusze własne wzrosły z 159,1 mld zł na koniec 2015r. do 172,7 mld zł na koniec września 2016r., tj. o 8,5%; współczynnik kapitału Tier I wzrósł z 15,0% do 16,1%, a łączny współczynnik kapitałowy z 16,3% do 17,6%), co wynikało m.in. z pozostawienia w bankach większości zysków wypracowanych w 2015 r., nowych emisji akcji, jak też wyłączenia ze sprawozdawczości SK Banku, którego upadłość w końcu 2015r. spowodowała silne pogorszenie miar adekwatności w sektorze banków spółdzielczych.

-W okresie I-IX 2016r. odnotowano ograniczony przyrost akcji kredytowej (wartość kredytów ogółem zwiększyła się o 36,5 mld zł, tj. o 3,3%, a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o około 33,7 mld zł, tj. o 3,0%), co oznacza, że odnotowany przyrost kredytów był o jedną trzecią niższy niż w analogicznym okresie ub.r. Wynikało to głównie ze zmniejszenia stanu kredytów dla sektora finansowego, podczas gdy w obszarze kredytów dla sektora niefinansowego odnotowano umiarkowany wzrost, a w obszarze kredytów dla sektora budżetowego nadal obserwowano stagnację.

Jakość portfela kredytowego pozostaje względnie stabilna. W okresie I-IX 2016r. odnotowano marginalny wzrost stanu kredytów zagrożonych (o 0,1 mld zł, tj. o 0,2%), ale po części był to efekt wyłączenia z bazy danych SK Banku. Gdyby nie to zdarzenie to przyrost stanu kredytów zagrożonych byłby wyższy (około 1,5 mld zł). Udział kredytów zagrożonych w portfelu uległ obniżeniu (z 6,6% na koniec 2015r. do 6,4% na koniec września 2016r.), przy czym w związku ze wskazanym wyłączeniem z bazy danych SK Banku, odnotowano znaczące zmniejszenie udziału kredytów zagrożonych w portfelu banków spółdzielczych (z 8,1% na koniec 2015r. do 6,9% na koniec września 2016r.).

Stopa referencyjna wynosi 1,5%. Wzrost aktywności gospodarczej na świecie pozostaje umiarkowany i utrzymuje się niepewność dotycząca jego perspektyw. Ceny ropy surowców na rynkach światowych pozostają niższe niż w poprzednich latach. W połączeniu z umiarkowaną aktywnością gospodarczą na świecie jest to główną przyczyną niskiej dynamiki cen konsumpcyjnych w wielu krajach. W Polsce utrzymuje się stabilny wzrost gospodarczy.

Stopniowe zanikanie presji deflacyjnej zamyka drogę do łagodzenia polityki pieniężnej przez RPP. W tej sytuacji najbardziej prawdopodobna jest podwyżka stopy referencyjnej, do której dojdzie być może już w ostatnich miesiącach 2017 r. lub na początku 2018r. Realizację tego

scenariusza mogłoby zakłócić jedynie znaczne osłabienie tempa wzrostu gospodarczego w Polsce bądź gwałtowna aprecjacja polskiej waluty.

W 2017 r. podstawowym celem polityki pieniężnej NBP będzie utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to realizacji podstawowego celu NBP. Dążąc do zachowania stabilności cen, NBP będzie stosował strategię celu inflacyjnego. Jednocześnie polityka pieniężna będzie prowadzona w taki sposób, aby sprzyjać zrównoważonemu wzrostowi gospodarczemu oraz stabilności systemu finansowego.

W związku z tym NBP będzie elastycznie reagował na wstrząsy powodujące odchylenia dynamiki cen od celu, biorąc pod uwagę charakter tych wstrząsów, a także sposób ich oddziaływania na procesy inflacyjne oraz aktywność gospodarczą.

Rada Polityki Pieniężnej dąży do zapewnienia stabilności cen, wykorzystując strategię celu inflacyjnego. W ramach tej strategii od 2004 r. celem polityki pieniężnej jest utrzymanie inflacji – rozumianej jako procentowa roczna zmiana indeksu cen towarów i usług konsumpcyjnych – na poziomie 2,5% z symetrycznym przedziałem odchyień o szerokości ± 1 punktu procentowego w średnim okresie.

Zatrudnienie w gospodarce systematycznie rośnie, co – w warunkach stabilnego poziomu liczby osób aktywnych zawodowo – powoduje dalszy spadek stopy bezrobocia. Wzrostowi popytu na pracę sprzyja stabilny wzrost gospodarczy. Dodatkowo dynamikę zatrudnienia zwiększa oskładkowanie od początku 2016r. umów cywilnoprawnych przekładające się na wzrost liczby umów o pracę. Liczba osób aktywnych zawodowo utrzymuje się od roku na stabilnym poziomie. Wynika to z równoważenia się dwóch czynników: wzrostu aktywności zawodowej w poszczególnych grupach wiekowych oraz spadku liczby osób w wieku produkcyjnym, co jest związane z przechodzeniem na emeryturę osób z powojennego wyżu demograficznego.

1.2. Wybrane wskaźniki gospodarcze w Polsce

Nawa wskaźnika	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
Wzrost gospodarczy (produkt krajowy brutto)	3,1	3,6	2,8
Zadłużenie Skarbu Państwa	780 mld zł	835 mld zł	929 mld zł
Wskaźnik inflacji	0,0	-0,9	0,8
Wskaźnik bezrobocia	12,0	9,8	8,3
Stopa redyskonta weksli	2,25	1,75	1,75
Stopa kredytu lombardowego	3,00	2,50	2,50
Stopa depozytowa	1,00	0,50	0,50
Stopa referencyjna	2,00	1,50	1,50

1.3. Inne czynniki zewnętrzne wpływające na działalność Banku

Czynniki zewnętrzne, niezależne od Banku, a mające wpływ na jego działalność to decyzje Rady Polityki Pieniężnej w zakresie zmiany stóp procentowych oraz opłaty związane z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym.

2. Opis branży i przedmiot działalności Banku

2.1 Opis branży , rynku

Bank świadczy usługi dla następujących grup klientów : przedsiębiorstwa , gospodarstwa domowe , instytucje niekomercyjne , instytucje samorządowe .

W regionie działania banku podstawą gospodarki jest rolnictwo , jego wpływ jest dominujący na poziom rozwoju gospodarczego i standard życia mieszkańców . Dlatego główną grupą klientów do których Bank kieruje swoją ofertę produktową są rolnicy .

W otoczeniu rynkowym Kujawskiego Banku Spółdzielczego działa wiele banków i instytucji konkurencyjnych , takich jak : PKO BP SA, PKO SA , BGŻ BNP Paribas , BZ WBK SA, Poczta Polska i instytucje parabankowe oraz konkurencyjne banki spółdzielcze .

2.2 Podstawowe segmenty działalności Banku

Działalność depozytowa

Głównym źródłem finansowania działalności banku są depozyty sektora niefinansowego (baza depozytowa) , której udział w sumie bilansowej na koniec roku wynosił 64,82 % . Stan depozytów (łącznie z depozytami w walucie) w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego wykazał trend rosnący - na dzień 31.12.2016r wynosił 173 924 718,72 zł i był wyższy w porównaniu do końca roku ubiegłego o 17 618 735,81 zł .

Podstawowe źródła bazy depozytowej to :

- depozyty osób fizycznych - stanowiły 42,45 % obliiga depozytów
- depozyty rolników indywidualnych - stanowiły 29,00 % obliiga depozytów
- depozyty jednostek sektora budżetowego- stanowiły 22,97 % obliiga depozytów
- depozyty pozostałych podmiotów niefinansowych – stanowiły 5,58 % obliiga depozytów

KBS odpowiadając na zapotrzebowanie rynku starał się dostosować oprocentowanie depozytów do ceny pieniądza na rynku i propozycji konkurencji. W 2016r Rada Polityki Pieniężnej nie zmieniła stóp redyskonta weksli NBP . W związku z powyższym Bank utrzymał oprocentowanie lokat terminowych na niezmiennym poziomie . O adekwatności stosowanego oprocentowania świadczy wysoki i stabilny poziom pozyskiwanych lokat terminowych . W jednostkach Banku , gdzie rozwijamy działalność obsługa rachunków prowadzona była na preferencyjnych warunkach .

KBS posiada atrakcyjną ofertę na prowadzenie rachunków skierowaną do emerytów , młodzieży szkolnej i akademickiej, ale także dla osób rozpoczynających pierwszą działalność gospodarczą . Ważną częścią działalności depozytowej jest współpraca z lokalnymi samorządami z naszego terenu

działania oraz pozyskiwanie od nich wolnych środków na lokaty terminowe. Podsumowując działania w sferze depozytowej należy stwierdzić, że aktywnie konkurujemy na rynku bankowym, efektywnie staramy się pozyskiwać nowych klientów.

Działalność kredytowa

Na dzień 31.12.2016r ogólna wartość portfela kredytowego wynosiła 146 491 583,17 zł i w stosunku do końca roku ubiegłego nastąpił spadek o 7 749 851,49 zł.

W portfelu kredytowym dominują kredyty operacyjne i inwestycyjne, których udział na dzień 31.12.2016r wynosił:

- kredyty inwestycyjne - 50,83 % obliża kredytowego
- kredyty operacyjne - 26,96 % obliża kredytowego

Pozostałe kredyty to;

- kredyty mieszkaniowe - 13,56 % obliża kredytowego
- kredyty w rachunku bieżącym - 6,34 % obliża kredytowego
- pozostałe kredyty i pożyczki (w tym karty kredytowe) - 2,30 % obliża kredytowego

W strukturze podmiotowej portfela kredytowego dominują kredyty dla następujących podmiotów:

- rolnicy indywidualni - 58,45 % obliża kredytowego
- instytucje samorządowe - 19,84 % obliża kredytowego
- osoby prywatne - 15,98 % obliża kredytowego
- przedsiębiorcy indywidualni - 3,75 % obliża kredytowego
- przedsiębiorstwa, spółki prywatne oraz spółdzielnie - 1,91 % obliża kredytowego
- instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych - 0,06 % obliża

Wspomagaliśmy działalność rolniczą kredytami inwestycyjnymi z dopłatami ARiMR, kredytami preferencyjnymi z linii nKL02 oraz kredytami w rachunku na bieżące potrzeby w gospodarstwie rolnym. Przez cały 2016r Bank posiadał dopłaty do w/w kredytów co pozwoliło na zaspokojenie potrzeb naszych klientów w całości. W okresie 2016r udzieliliśmy kredytów na łączną kwotę 35 072 892,- zł w tym:

- kredyty preferencyjne udzielone na zasadach AR i MR :
  - inwestycyjne dla sektora rolnego- 1 697 920,- zł
  - obrotowe „klęskowe” - 4 771 458,- zł
- pozostałe kredyty / komercyjne inwestycyjne, obrotowe, konsumenckie / -24 103 514,- zł
- budżet - 5 500 000,- zł

Tempo wzrostu akcji kredytowej pozostaje na umiarkowanym poziomie. Głównym klientem pozostaje rolnik, dla którego Bank oferował „kredyt pod dopłaty obszarowe”, „kredyt na zakup środków do produkcji rolnej”. Bank również starał się dotrzeć do Klientów –rolników z interesującym produktem kredytowym jakim jest „ROLKREDYT – kredyt dla rolników” tj. kredyt w rachunku bieżącym z zabezpieczeniem hipotecznym.

Kontynuowaliśmy udzielanie kredytów inwestycyjnych dla rolników z naszych środków o oprocentowaniu niższym niż stosowane standardowo przy udzielaniu kredytów dla sektora klientów instytucjonalnych tj :

- na zakup gruntów rolnych z oprocentowaniem WIBIR 3M + 4,00 p.p. marża banku,
- jeżeli przedmiot inwestycji jest zgodny z Zasadami AR i MR (cel i dokumentacja) z oprocentowaniem WIBOR 3M + 5,00 p.p. marża banku,
- pozostałe kredyty inwestycyjne z oprocentowaniem WIBOR 3M +7,00 p.p. marża banku

Kredyty te cieszyły się dużym zainteresowaniem, ponieważ pozwalały na realizację inwestycji w gospodarstwach, nawet tych, które nie spełniały norm AR i MR kwalifikujących się do pomocy państwa. W 2016r skorzystało z tych kredytów 48 rolników na kwotę 7 682 794,- zł

Bank w ofercie kredytowej posiadał promocyjny kredyt w rachunku bieżącym „BIZNES LINIA”, przeznaczony dla osób prowadzących działalność gospodarczą od co najmniej 12 miesięcy zaliczanych do sektora mikro oraz MŚP.

W celu zwiększenia sprzedaży kredytów konsumenckich Kujawski Bank Spółdzielczy przystąpił do loterii promocyjnej „Kredyt gotówkowy (Jesień2016) zorganizowanej przez Bank Zrzeszający-SGB. Zgodnie z regulaminem Bank miał zagwarantowane 3 nagrody II stopnia do rozlosowania wśród swoich klientów.

Stan kredytów zagrożonych przez cały rok kształtował się na niskim poziomie i na dzień 31.12.2016r zamknął się kwotą 840 381,67 zł co stanowi 0,57 % obligu kredytowego. Jednakże pomimo tak niskiego poziomu kredytów zagrożonych staramy się odzyskiwać wszystkie należności, systematycznie monitorujemy stan kredytów zagrożonych oraz prowadzimy działania windykacyjne.

Pozostała działalność

Kujawski Bank Spółdzielczy prowadzi działalność walutową. W roku sprawozdawczym KBS obsługę walutową prowadził w 11 placówkach tj. w 4 Oddziałach (Aleksandrów Kujawski, Bądkowo, Czernikowo, Kikół,) oraz w 7 Filiach (Waganiec, Zakrzewo, Ciechocinek, Dąbrowa Biskupia, Lipno, Osiećciny oraz Toruń). Bank oferuje kupno i sprzedaż walut, rachunki walutowe w EUR, USD i GBP (bieżące i oszczędnościowe płatne na każde żądanie) oraz lokaty terminowe. Bank oferuje również rachunki walutowe w NOK, SEK, DKK, CZK do rozliczeń bezgotówkowych.

Działalność marketingowa

Wizerunek i marka

Działania marketingowe podejmowane przez Bank w 2016r koncentrowały się na kreowaniu wizerunku banku w środowisku lokalnym .

Bank promował swoje produkty poprzez :

- reklamę zewnętrzną tj plakaty i ulotki informujące o aktualnych kampaniach sprzedażowych ,
- stronę internetową , gdzie są zamieszczane informacje dotyczące wszystkich aspektów funkcjonowania banku (aktualności , komunikaty , informacje dla klientów odnośnie rozszerzanej oferty produktowej , informacje o konkursie SKO, relacje ze spotkań)
- wznowienie konkursu SKO dla najmłodszych naszych klientów- organizowane w szkołach podstawowych na terenie funkcjonowania banku ,
- sponsoring instytucji funkcjonujących na terenie naszego działania wspierający działania charytatywne oraz imprezy o działaniu społecznym .

Wszystkie te działania nakierowane są na utwalenie więzi z obecnym klientem , pozyskanie nowego klienta oraz utrzymanie pozytywnego wizerunku Banku jako instytucji zaufania publicznego w lokalnym środowisku .

Reklama, sponsoring i wsparcie środowisk lokalnych

Kujawski Bank Spółdzielczy wzorem lat ubiegłych uczestniczył poprzez sponsoring i darowizny w przedsięwzięciach na rzecz lokalnego środowiska . Bank reagował na potrzeby społeczeństwa i starał się wspierać szczególnie w zakresie kultury i sportu. Wsparliśmy finansowo jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej ,Zespoły Szkół , Parafie Rzymsko-katolickie, kluby sportowe , Powiatowe i Gminne Dożynki oraz dofinansowaliśmy organizowane Olimpiady Wiedzy Rolniczej . Nie zapomnieliśmy również o Finale WOŚP. W 2016r Bank na sponsoring i wsparcie środowisk lokalnych przeznaczył kwotę 27 434 ,- zł .

➤ Otrzymane nagrody i wyróżnienia

W 2016 r KBS nie otrzymał nagród i wyróżnień

2.3 Podstawowe produkty i usługi oferowane przez Bank – opis procesów

Kujawski Bank Spółdzielczy jest bankiem uniwersalnym dla wszystkich grup klientów. KBS posiada szeroką ofertę produktową. Poza tradycyjną działalnością kredytowo – depozytową, Bank oferuje rachunki bieżące dla klientów instytucjonalnych (rolników, przedsiębiorców) oraz rachunki oszczędnościowo – rozliczeniowe dla klientów indywidualnych (pracownicy, emeryci, młodzież szkolna i akademicka).

W ofercie depozytowej posiadaliśmy atrakcyjne produkty jak :

- dynamiczną lokatę oszczędnościową *Plejada Plus*,
- książeczki systematycznego oszczędzania 12 i 24 miesięczne,

- rachunki promocyjne ROR 2X2 (tj prowadzenie rachunku 2,- zł i posiadanie karty 2,- zł) .

KBS udziela różnego rodzajów kredytów, zarówno konsumenckich jak i niekonsumenckich , inwestycyjnych i na budownictwo mieszkaniowe . W swojej ofercie posiada również preferencyjne kredyty dla rolnictwa. Ponadto Bank wznowił po raz kolejny kredyt promocyjny „*pod dopłaty obszarowe*” oraz „*na środki do produkcji rolnej*”. Dla osób fizycznych posiadamy w swojej ofercie konsumenckie kredyty gotówkowe i odnawialne w ROR oraz kredyty okazjonalne.

Sieć bankomatów umożliwia dalsze propagowanie kart płatniczych. Bank oferuje karty płatnicze oraz karty kredytowe.

KBS świadczy nowoczesne usługi w zakresie bankowości elektronicznej jak: Bankowość Internetowa dla klientów indywidualnych i instytucjonalnych (CUI) oraz SMS Banking (realizacja zleceń /sprawdzanie salda , przy pomocy wiadomości sms) Bank oferuje również możliwość autoryzacji przelewów kodem SMS . W 2016 r. z chwilą przejścia na nowy system DEF3000 uruchomiona została nowa bankowość elektroniczna. Klienci Banku mogą korzystać z usługi bankowości elektronicznej SGB- WWWLITE .Jest to uproszczona wersja klasycznej bankowości elektronicznej WWW , dostosowana do wyświetlaczy urządzeń mobilnych np. telefonów komórkowych (smartfonów) i tabletów , która dostępna jest z poziomu przeglądarki internetowej .

W 2016r KBS prowadził działalność dewizową w EUR , USD i GBP oferując klientom sprzedaż i skup walut, prowadzenie rachunków i lokat terminowych walutowych, rachunki walutowe do rozliczeń bezgotówkowych w NOK, SEK, DKK, CZK. Prowadzimy rozliczenia zagraniczne we wszystkich walutach wymiennalnych. Bank pośredniczy w przekazach pieniężnych Western Union .

Wdrożenie multiregulacji pozwoliło na skrócenie czasu obsługi klienta oraz sprowadziło do minimum ilość dokumentów składanych przez Klienta .

Informacje o zmianach na rynku, z uwzględnieniem podziału na podmioty

2.1. Klienci – rok 2016

Kluczowym klientem Kujawskiego Banku Spółdzielczego pozostaje rolnik indywidualny.

Równocześnie dążymy do zdobywania nowych klientów – osób fizycznych oraz młodzieży jako potencjalnych klientów KBS. Zwiększamy zaangażowanie w obsługę przedsiębiorców zarówno depozytową, jak i kredytową.

Klientami strategicznymi Banku są Jednostki Samorządu Terytorialnego, którym Bank zapewnia kompleksową obsługę. Współpraca dotyczy gmin miejskich, wiejskich i powiatów.

2.2. Sprzedaż poszczególnych produktów i usług wg podmiotów na koniec roku sprawozdawczego .

W poniższych tabelach zestawiona została sprzedaż produktów wg podmiotów i terminów które osiągnęły następujący poziom na dzień 31.12.2016r.

KREDYTY

Lp.	Wyszczególnienie wg podmiotów	Kredyty w rachunku bieżącym	Kredyty pozostałe
1	Przedsiębiorstwa, spółki prywatne i spółdzielnie	518 525,05	2 284 890,56
2	Rolnicy indywidualni	7 464 805,17	78 162 472,33
3	Przedsiębiorstwa indywidualne	1 143 219,08	4 350 410,84
4	Osoby prywatne	169 287,45	23 242 523,61
5.	Instytucje niekomercyjne	0,00	84 330,00
6	Instytucje samorządowe	0,00	29 071 119,08

W 2016r zawarto łącznie 780 umów kredytowych tj.o 89 mniej niż w roku ubiegłym .

DEPOZYTY

Lp.	Wyszczególnienie wg podmiotów	Depozyty bieżące	Depozyty terminowe
1	Przedsiębiorstw, spółki prywatne i spółdzielnie	2 500 498,95	1 163 245,91
2	Rolnicy indywidualni	47 795 405,63	2 640 576,16
3	Przedsiębiorstwa indywidualne	4 397 930,95	0,00
4	Osoby prywatne	40 611 278,05	33 212 551,99
5.	Instytucje niekomercyjne	1 457 183,89	197 125,99
6	Instytucje samorządowe	36 779 395,48	3 169 525,72

W 2016r zawarto :

- 116 umów rachunków bankowych
- 671 umów rachunków ROR i a' Vista

Pozostałe działalności.

Działalność dewizową KBS prowadzi od stycznia 2012r . Skala działalności walutowej jest na niskim poziomie . Na dzień 31.12.2016r Bank posiadał :

- rachunki bieżące USD- saldo w przeliczeniu na PLN -168 873,64
- rachunki bieżące EURO- z saldem w przeliczeniu na PLN - 633 429,11
- rachunki bieżące GBP - z saldem w przeliczeniu na PLN - 162 080,81
- rachunki terminowe USD -z saldem w przeliczeniu na PLN - 250 054,75
- rachunki terminowe EURO - z saldem w przeliczeniu na PLN - 26 418,40
- rachunki terminowe GBP - z saldem w przeliczeniu na PLN - 101 049,81

Ważną działalnością Banku jest działalność rozliczeniowa oraz obsługa gotówkowa klientów. Działalność rozliczeniowa realizowana jest w znacznej części za pośrednictwem bankowości

internetowej . Liczba użytkowników CUI na dzień 31.12.2016r wynosiła 1785 klientów detalicznych i 123 klientów korporacyjnych oraz 494 aktywnych użytkowników usługi SMS .

Rozbudowana sieć bankomatów umożliwia dalsze propagowanie kart płatniczych . W 2016r Zarząd KBS podpisał koncepcję wdrożenia nowego produktu do oferty banku jaka jest karta mobilna HCE .

3.3 Wskazanie jak kształtuje się cykliczność i sezonowość w Banku i ich wpływ na działalność.

Cykliczność w Banku przejawia się podczas obsługi jednostek budżetowych , które do 10 dnia każdego miesiąca dokonują znacznych wypłat /przelewów w związku z tym w Banku spada obligo depozytowe w I dekadzie miesiąca . Z końcem roku i początkiem roku następnego w Banku następuje wpływ dopłat obszarowych dla rolników co z kolei wpływa na znaczny wzrost obliga depozytów. Ma to wpływ na normy płynności w Banku .

3. Informacje o umowach znaczących dla działalności Banku, w tym umowach ubezpieczenia, współpracy lub konsorcjach

3.1. Umowy ubezpieczenia

Bank zawarł z [CONCORDIA POLSKA TUW w Bydgoszczy](#) następujące umowy ubezpieczenia:

Lp.	Przedmiot polisy	Suma ubezpieczenia (w tys. zł)	Okres ubezpieczenia	Numer polisy
1	Budynki i budowle, maszyny, urządzenia i wyposażenie, mienie pracownicze, nakłady inwestycyjne, wartości pieniężne , klauzula mienia od aktów terroryzmu, sabotażu i dewastacji ,klauzula od przepięć oraz w trakcie prac remontowych i modernizacyjnych, sprzęt elektroniczny , systemy monitoringu, , bankomaty , szyby , odpowiedzialność cywilna, szkody wodn-kan. OC najemcy nieruchomości i pracodawcy, NNW pracowników banku.	13 376 tys. zł	Od 01.01.2016- do 31.12.2016r	35876638

Pozostałe umowy ubezpieczenia zawarte przez Bank z Towarzystwem Ubezpieczeniowym CONCORDIA dotyczą ubezpieczenia komunikacyjnego na samochody służbowe (4 sztuki)

Bank zerwał z Towarzystwem Ubezpieceniowym następujące umowy gwarancji dobrego wykonania kontraktu: NIE WYSTĄPIŁO

Wybrane Umowy współpracy z innymi bankami lub innymi podmiotami

Lp.	Podmioty z którym współpracujemy	Okres współpracy	Czego dotyczy
1	Asseco Poland SA w Rzeszowie	Od 01.04.2009r	Powierzenie przetwarzania danych osobowych
2	Kancelaria Prawna Jacek Cędrowski Toruń	Od 01.07.2010r	Świadczenie usług w zakresie obsługi prawnej
3	DATAComp Szczecin	Od 20.02.2006r	Licencja na oprogramowanie system kadrowo-płacowy KOMAX
4	Dom Maklerski Banku BPS SA Warszawa	Od 27.03.2012r	Umowa o organizację emisji obligacji
5	KONSALNET SA Warszawa	Od 05.02.2009r	Świadczenie usług ochrony osób i mienia
6	KONSALNET SA Warszawa	Od 28.01.2009r	Monitorowanie i konserwacja systemów sygnalizacji i napadu
7	SGB-Bank SA w Poznaniu	Od 07.07.2014	Umowa o realizacji wypłat i wpłat zamkniętych znaków pieniężnych dla BS
8	Spółdzielnia – Spółdzielczy System Ochrony SGB	Od 23.11.2015r	Zabezpieczenie norm płynności dla Uczestników Systemu Ochrony .
9	Umowa trójstronna z SGB-Bank SA i Asseco Poland	15.06.2015	Wdrożenie migracji zintegrowanego systemu zrzeczeniowego Def3000
10	SGB-Bank SA w Poznaniu	15.06.2015	Umowa o eksploatację systemu informatycznego
11	SGB-Bank SA w Poznaniu	31.12.2016	Umowa ma uruchomienie ,skonfigurowanie ,monitorowanie, serwisowanie sieci WAN oraz urządzeń transmisji danych .

3.2. Umowy Zrzeszenia

Współpraca pomiędzy Kujawskim Bankiem Spółdzielczym w Aleksandrowie Kujawskim , a SGB-Bankiem S.A. w Poznaniu odbywa się w ramach zawartej Umowy Zrzeszenia z dnia 31.08.2001r z późn. zm wg Aneksu nr 1 s dnia 23.11.2015r .Poza tym Bank zawarł

szereg innych umów z SGB-Bankiem regulujących wykonywanie czynności związanych z prowadzoną działalnością.

W dniu 23.11.2015r Zarząd KBS podpisał Umowę utworzenia i przystąpienia banku do Systemu Ochrony SGB . Celem utworzenia Spółdzielni – Spółdzielczy System Ochrony SGB jest zapewnienie płynności i wypłacalności każdego uczestnika Systemu Ochrony .

3.3. Umowy konsorcjum

Bank uczestniczący	Kwota Banku (w tys. zł)	Kwota banku uczestniczącego (w tys. zł)	Okres umowy konsorcjum	Czego dotyczy

W 2016r Kujawski Bank Spółdzielczy w Aleksandrowie Kujawskim nie zawarł umowy konsorcjum .

4. Główni konkurenci Banku.

Głównymi konkurentami Kujawskiego Banku Spółdzielczego są banki komercyjne tj. PKO BP SA, PKO SA , BGŻ BNP Paribas, , BZ WBK SA oraz Poczta Polska i instytucje parabankowe. Ponadto konkurujemy z bankami spółdzielczymi działającymi na naszym terenie: KDBS Włocławek, BS Lipno i BS Piotrków Kujawski.

Przewagą Kujawskiego Banku Spółdzielczego w Aleksandrowie Kujawskim nad konkurencją jest znajomość rynku lokalnego i bardzo dobra znajomość klientów. Bliskie kontakty z klientami wynikają nie tylko z faktu korzystania przez nich z usług bankowych ale również z członkostwa i posiadania udziałów w naszym banku.

III. NAKŁADY INWESTYCYJNE PONIESIONE w 2016 roku

W 2016 r. Kujawski Bank Spółdzielczy w Aleksandrowie Kujawskim poniósł nakłady inwestycyjne przede wszystkim na bieżącą wymianę sprzętu komputerowego , urządzeń technicznych, ale przede wszystkim były to nakłady na wdrożenie i przejście na nowy zintegrowany system informatyczny Def3000. Zakończenie wdrożenia projekty Def3000 nastąpiło w dniu 19.08.2016r

Główne pozycje wydatków inwestycyjnych w 2016r obejmowały :

- nakłady na sprzęt komputerowy - 191 tys. zł
- nakłady na urządzenia techniczne - 19 tys. zł
- wartości niematerialne i prawne - 664 tys. zł (w tym

przyjęcie do ewidencji oprogramowania Def3000 w wys. 624 415,40 zł i przyjęcie licencji na obsługę zajęć komorniczych w wysokości 35 891, 40 zł)

Razem nakłady wyniosły : 874 tys zł

IV. OSIĄGNIĘCIA BANKU W DZIEDZINIE BADAŃ I ROZWOJU w 2016 roku

1. Kierunki rozwoju Banku

1.1. Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych w tym inwestycji kapitałowych (akcje, obligacje, udziały), w porównaniu do wielkości posiadanych środków z uwzględnieniem możliwych zmian w strukturze finansowania tej działalności :

Środki nie zaangażowane w akcję kredytową Bank inwestował w lokaty międzybankowe w Banku Zrzeszającym oraz w bezpieczne instrumenty finansowe na rynku kapitałowym. Na dzień 31.12.2016 r Bank posiadał :

- Akcje SGB Banku SA w kwocie 1 835,1 tys. zł co daje zaangażowanie w podmioty finansowe do funduszy własnych (wg CRR) 7,60 %.
- Bankowe Papiery Wartościowe emitowane przez SGB-Bank SA w kwocie 750 tys. zł co daje zaangażowanie do funduszy własnych 3,10 % ,
- udział w Spółdzielni –System Ochrony SGB w wysokości 1 000,- zł
- wypracowany zysk netto w wysokości 985,8 tys. zł za 2016r daje możliwości dalszego wzrostu kapitałów .

1.2. Charakterystyka zewnętrznych i wewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju Banku oraz opisy perspektyw rozwoju działalności co najmniej do końca roku obrotowego następującego po roku obrotowym , za który sporządzono sprawozdanie finansowe zamieszczone w raporcie rocznym , z uwzględnieniem elementów strategii rynkowej przez niego wypracowanej

1.3 Czynniki zewnętrzne

Czynniki mikrootoczenia (otoczenia rynkowego):

Klienci – Bank świadczy usługi dla następujących grup klientów : przedsiębiorstwa, gospodarstwa domowe , instytucje niekomercyjne , instytucje samorządowe . W regionie działania banku podstawą gospodarki jest rolnictwo , jego wpływ jest dominujący na poziom rozwoju gospodarczego .

Konkurencja – Najpoważniejszymi konkurentami Kujawskiego Banku Spółdzielczego są banki komercyjne działające w naszej niszy ekonomicznej tj. PKO BP SA, BZ WBK SA , PKO S.A. BGŻ BNP Paribas oraz Poczta Polska , jak również działające na sąsiednim terenie banki spółdzielcze.

1.4 Czynniki wewnętrzne

Fundusze Banku z uwzględnieniem planów kapitałowych

Fundusze podstawowe i uzupełniające Banku do wyliczenia współczynnika wypłacalności na 31.12.2016r. wynosiły 24.137 tys. zł, pozycje pomniejszające fundusze własne z tytułu niemorzonych w 100% wartości niematerialnych i prawnych wynosiły 667 tys. zł.

Osiągnięty zysk netto w kwocie 986 tys. zł daje możliwość dalszego wzrostu kapitałów. Kapitał podstawowy Tier 1 na 31.12.2016r. stanowi 92,99 % funduszy Tier I + Tier II.

Realizacja „Strategii zarządzania i planowania kapitałowego (...)” zapewnia kontynuację działania Banku przy jednoczesnym ponoszeniu akceptowalnego przez Bank poziomu ryzyka występującego w jego działalności. Wzrost funduszy Banku będzie możliwy dzięki rozwojowi skali działania Banku, jednocześnie rozwój Banku będzie skutkował wzrostem skali ponoszonego ryzyka.

Bank przyjmuje strategię bezpiecznego funkcjonowania opartą na utrzymaniu funduszy własnych Banku na poziomie adekwatnym do rozmiarów prowadzonej działalności obciążonych ryzykiem; biorąc pod uwagę politykę wypłaty dywidend.

Bank w planach finansowych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi Banku, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez Bank funduszy własnych, które winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w Banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania oraz wyliczeń dotyczących dodatkowych wymogów kapitałowych na podstawie procedury II Filaru. Strategia kształtowania funduszy własnych Banku podlega analizie pod względem jej dostosowania do zmieniającej się sytuacji Banku i zapotrzebowania na fundusze w długiej perspektywie.

Bank posiada również opracowany „Plan kapitałowy (...) na lata 2015-2019”, który obejmuje m.in. całkowity współczynnik kapitałowy, kapitał Tier I, kapitał Tier II.

Rozmiary działalności

Kujawski Bank Spółdzielczy osiągnął sumę bilansową na dz. 31.12.2016r w wysokości 206 699 tys. zł . Głównym źródłem finansowania aktywów Banku były zobowiązania wobec sektora niefinansowego w kwocie 139 041 tys. zł (z uwzględnieniem obligacji dla s.niefinansowego +%), stanowiące 67,27% sumy bilansowej oraz zobowiązania wobec instytucji rządowych i samorządowych w kwocie 39.953 tys. zł (19,33% sumy bilansowej). Zaangażowanie Banku we własną akcję kredytową na datę analizy, wyniosło ogółem 146.492 tys. zł, co stanowiło 70,87% sumy bilansowej.

Normy płynności

Zgodnie z uchwałą Nr 386/2008 KNF z 17.12.2008r. Bank zobowiązany jest dotrzymać nadzorczych miar płynności krótkoterminowej i długoterminowej, które umożliwiają ocenę skuteczności zarządzania ryzykiem płynności dla Banków pow. 200 mln zł sumy bilansowej.

Kujawski Bank Spółdzielczy w Aleksandrowie Kujawskim wyliczał na każdy dzień pracujący miary płynności M1-M4.

Na 31.12.2016r. współczynniki płynności kształtowały się następująco:

M1 (luka płynności krótkoterminowej): 57 745 170,78 zł

M2 (współczynnik płynności krótkoterminowej): 3,45

M3 (współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi): 2,49

M4 (współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi): 1,19.

Normy wypłacalności .

Wymagany według Banku na 31.12.2016r. kapitał na zabezpieczenie ryzyka kredytowego dla Filaru I wyniósł 7 724 tys. zł natomiast dla ryzyka operacyjnego 1 418 tys. zł (łącznie 9142 tys. zł) Współczynnik wypłacalności wyniósł 21,12 % natomiast wewnętrzny współczynnik wypłacalności ukształtował się na poziomie 15,45 %. Bank dodatkowo tworzył kapitał wewnętrzny (w ramach Filaru II) na ryzyko stopy procentowej w wysokości 3 355 tys. zł Całkowity wymóg kapitałowy na koniec okresu sprawozdawczego wynosił 12 497 tys. zł i nie przekroczył ustalonego limitu 72% kapitału dostępnego (kapitał dostępny 24 137 tys. zł). Poziom wykorzystania limitu wyniósł 51,78%.

Kadra Banku

Pracownicy Banku aktywnie uczestniczą w różnych formach kształcenia podwyższając swoje kwalifikacje . W celu racjonalnego zarządzania kadrami odbywa się przegląd kadr i ocena pracy pracowników . Stan zatrudniania w pełnych etatach na dz. 31.12.2016r wynosił 95 osób . Stosunek zatrudnionych na czas określony (1 osoba) do ogólnej liczby zatrudnionych wynosił 1,05 % .

2. Inne działania

Kujawski Bank Spółdzielczy dla swojego rozwoju wykorzystuje nowe narzędzia informatyczne . Kontynuowana jest polityka wymiany zużytego sprzętu informatycznego w dążeniu do najwyższych standardów funkcjonowania całej infrastruktury IT . Przyjmowane przez Zarząd Banku roczne plany strategiczne w zakresie technologii informatycznej i bankowości elektronicznej zapewniają ciągłość działania i wysoki poziom usług bankowych .

Zmiany technologiczne w 2016r dotyczyły :

- 1) Zmiany głównego systemu bankowego na Def3000,
- 2) Zmiany systemu obsługi bankowości elektronicznej – FrontOffice (system dla klientów banku) , oraz BackOffice (system konfiguracji usług dla klientów) ,
- 3) Zmiany programu riskOPERON tj systemu do rejestracji zdarzeń ryzyka operacyjnego ,
- 4) Systemu do przygotowania danych do sprawozdawczości –OBI-PRO wraz z modułem analitycznym ,
- 5) Automatyzacji systemu Dłużnicy ,
- 6) Wprowadzenie Def3000/SP – programu do obsługi zajęć komorniczych ,
- 7) Ujednolicono sprzęt skanująco-drukujący w całym Banku – likwidacja drukarek igłowych w miejsce urządzeń laserowych (zmiana wynikająca z wdrożenia systemu Def3000)
- 8) Zmieniono parametry oraz urządzenia obsługujące łącza danych – za ciągłość działania sieci WAN odpowiada Bank Zrzeszający .

Zarząd KBS podjął decyzję o zmianie systemu informatycznego Def2000 na Def3000 . W dniu 15.06.2015r Zarząd podpisał umowę z SGB-Bank SA o eksploatację systemu informatycznego Def3000 oraz umowę trójstronną z SGB-Bank SA i Asseco Poland SA . W dniu 13.08.2016r odbyła się migracja danych i przejście na nowy zintegrowany system informatyczny Def3000 . Zgodnie z harmonogramem wdrożenia projektu Def3000 jego zakończenie nastąpiło w dniu 19.08.2016r .

Oprócz wdrożenia nowego systemu Def3000 bank realizował inne zadania wspierające osiągnięcie celów strategicznych poprzez :

- 1) wdrożenia standaryzacji oferowanych produktów bankowych (przyjmowanie nowych regulacji produktowych) ,
- 2) rozszerzenie oferty o przelewy z rachunków walutowych ,
- 3) rozszerzenie oferty o przelew SORBNET ,
- 4) uruchomienie nowej bankowości internetowej ,
- 5) włączenie dostępu dla klientów do serwisu CallCenter.

V. ZASOBY JEDNOSTKI

1.1 Zasoby rzeczowe

Dostępność zasobów (w tym dostęp do zasobów naturalnych) .Zdolność Banku do uzyskiwania korzyści ekonomicznych z posiadanych zasobów .Ryzyko związane z posiadаныmi zasobami i działaniami do których są wykorzystywane .

Bank nie posiada zasobów naturalnych .

1.2 Zasoby kadrowe

Stan zatrudnienia w osobach/etatach na dzień bilansowy roku bieżącego i poprzedniego oraz jego zmiany przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	Rok poprzedni tj. 2015	zatrudniono	zwolniono	Rok bieżący tj. 2016
Liczba pracowników w osobach	97	4	6	95
Liczba pracowników wg etatów	97	4	6	95

Struktura wiekowa pracowników Banku na dzień bilansowy roku bieżącego i poprzedniego:

Wiek zatrudnionych pracowników	Liczba pracowników	
	Rok 2015	Rok 2016
do 30 lat	12	9
od 31 – do 45 lat	46	50
od 46 – do 55 lat	26	22
ponad 55 lat	13	14

W 2016 roku pracownicy Banku uczestniczyli w różnego rodzaju szkoleniach, kursach, seminariach i konferencjach. W roku sprawozdawczym odbyły się 42 szkolenia, w których łącznie udział wzięły 232 osoby. Były to szkolenia m.in. z zakresu:

- przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu przez instytucje obowiązane sektora bankowości spółdzielczej z uwzględnieniem najnowszych interpretacji przepisów oraz uwag GIIF,
- warsztaty i szkolenia dotyczące nowego systemu Def3000,
- analiza ryzyka płynności (omówienie zmodyfikowanych oraz nowych arkuszy analitycznych wynikających z wdrożenia Rekomendacji P),
- koszty działalności bieżącej w banku spółdzielczym w zakresie gospodarki własnej,
- zarządzanie ryzykiem operacyjnym
- szkolenie z zakresu rachunków uśpionych,
- kursy kasjera złotowego i walutowego,
- system kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w modelu trzech linii obrony wg podejścia KNF,
- zarządzanie ryzykiem kredytowym i operacyjnym z uwzględnieniem wymagań nadzorczych, wdrożenie ustawy o BFG- plany naprawy,
- nowelizacja ustawy o usługach płatniczych,
- warsztaty compliance dla BS.

1.3 Zasoby niematerialne

Informacje dotyczące : patentów , znaków towarowych , czynników składających się na wartość firmy .

Nie występują w Kujawskim Banku Spółdzielczym .

VI. INFORMACJE na TEMAT POSIADANYCH WŁASNYCH UDZIAŁÓW/AKCJI.

NIE WYSTĘPUJE w Kujawskim Banku Spółdzielczym .

VII. CELE I RYZYKA

1.Cele działalności Banku

Osiągnięcie zamierzonych celów strategicznych i celów pośrednich odbywa się poprzez realizację wyznaczonych zadań i planów, które zostały określone w przyjętej „Strategii KBS na lata 2012-2016”. Aby stwierdzić, czy realizując strategię zmierza się we właściwym kierunku, Bank monitoruje wykonywanie wszystkich założonych działań i planów poprzez realizację przyjętej Strategii w zakresie strategii ekonomiczno-finansowej, w obszarze technologii informacyjnej i bezpieczeństwa teleinformatycznego, rynkowej, wewnętrznej i rozwoju. Misją Kujawskiego Banku Spółdzielczego jest być aktywnym i rzetelnym partnerem środowisk lokalnych, świadczącym kompleksowe i efektywne usługi finansowe na lokalnym rynku.

2.Opis ryzyk i zagrożeń

Informacje na temat obciążenia ryzykiem stopy procentowej w tym umowne daty zmiany oprocentowania lub terminy płatności:

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika tylko z operacji bilansowych zaliczonych do portfela Bankowego.

Za aktywa i pasywa wrażliwe na zmianę stóp procentowych Bank uznaje :

- lokaty Bankowe złożone w innych Bankach i środki Banku na rachunkach bieżących,
- środki rezerwy obowiązkowej,
- środki na pokrycie BFG,
- dłużne papiery wartościowe,
- kredyty z wyłączeniem kredytów zagrożonych nieobsługiwanych
- kredyty zaciągnięte przez Bank,
- depozyty,
- wyemitowane obligacje.

Terminy zmiany oprocentowania są zgodne z zapisami w stosownych umowach, w tym w szczególności:

- dla pozycji o stałych stopach procentowych terminem zmiany oprocentowania jest termin zapadalności/wymagalności,
- dla pozycji o oprocentowaniu uzależnionym od stóp Narodowego Banku Polskiego terminem zmiany oprocentowania jest najbliższe posiedzenie Rady Polityki Pieniężnej,
- dla pozycji o oprocentowaniu zmiennym, uzależnionym od stawek własnych Banku jest na ogół okres jaki zwyczajowo upływa od zmiany stóp Banku centralnego a zmiany stawek procentowych uchwalanej przez Zarząd Banku,
- dla pozycji o zmiennym oprocentowaniu o stawkach bazowych rynku międzybankowego terminy zmiany oprocentowania uzależnione są od indywidualnych zapisów w umowach, najczęściej jest to pierwszy dzień po zakończeniu miesiąca lub pierwszy dzień nowego kwartału kalendarzowego.

W profilu ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:

- ryzyko przeszacowania, wynikające z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- ryzyko bazowe, spowodowane niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych;
- ryzyko krzywej dochodowości, które wynika ze zmiany relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego rynku lub indeksu;
- ryzyko opcji, ryzyko wynikające z posiadanego przez klientów Banku prawa do wcześniejszej spłaty kredytu lub wcześniejszej wypłaty depozytu oraz z wyraźnych lub ukrytych opcji na limit górny lub limit dolny poziomu oprocentowania

Podstawą do pomiaru poziomu ryzyka stopy procentowej jest zestawienie aktywów i pasywów Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych według terminów przeszacowania (tj. okresu pomiędzy dniem sprawozdania a najbliższym dniem zmiany oprocentowania) – Luka stopy procentowej.

Luka stopy procentowej na datę 31.12.2016 roku prezentuje się następująco:

*Sprawozdanie Zarządu z działalności Kujawskiego Banku Spółdzielczego
w Aleksandrowie Kujawskim
w okresie od 01.01.2016 roku do 31.12.2016 roku*

okres	do 1 dnia	1 – 30 dni	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	pow.12 m-cy
wielkość luki	71 095	31 320	12 097	150	33	0
% sumy bilansowej	34,40%	15,15%	5,85%	0,07%	0,02%	0,00%

1. Przy sporządzaniu analiz bank przyjmuje następujące przedziały przeszacowania stóp procentowych:
  - 1) 1 dzień,
  - 2) od 2 dni do 1 miesiąca,
  - 3) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy,
  - 4) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy,
  - 5) powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy,
  - 6) powyżej 1 roku do 2 lat,
  - 7) powyżej 2 lat do 5 lat,
  - 8) powyżej 5 lat.

2. Za datę możliwego przeszacowania stóp procentowych przyjmuje się środek przedziałów, określonych w ust. 1, tj. odpowiednio dla przedziałów:

1) 1 dzień	-	1 dzień,
2) od 2 dni do 1 miesiąca	-	16 dni,
3) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	-	60 dni,
4) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	-	135 dni,
5) powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	-	270 dni,
6) powyżej 1 roku do 2 lat	-	548 dni,
7) powyżej 2 lat do 5 lat	-	1 278 dni,
8) powyżej 5 lat	-	1 826 dni.

Limit zmian w wyniku odsetkowym określany jest dla przedziałów przeszacowania do 12 miesięcy włącznie, dla aktywów / pasywów wrażliwych na zmianę stopy procentowej; limit ten wyznaczany jest jako iloczyn wielkości luki w danym przedziale przeszacowania oraz założonej skali zmiany stopy procentowej z jednoczesnym uwzględnieniem czasu trwania danej luki, według poniższego wzoru:

$$\Delta D_i = Luka_i * \Delta r * \left(1 - \frac{T_i}{365} \right)$$

- gdzie:
ΔD_i	-	zmiana wyniku odsetkowego w i-tym przedziale,
$Luka_i$	-	wartość luki w i-tym przedziale; luka ujemna poprzedzona jest znakiem (-),
Δr	-	założona skala zmiany stopy procentowej,
T_i	-	środek i-tego przedziału przeszacowania (w dniach).